

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubość ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Cerstwosć da.

Njeh ty spěwaš
Swěrnje dželaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske niedźelske łopjeno

Budyšin

17. februara 1929

Bauzen

Čižičej a nakład Šsmolerjez knižicziščežernje a knihačnje, šap. družstwo s wobm. ruč. w Budyšinje
Wutlača každn šobotu a p aczi šchwórcelěnje 108 łopich p enješow

Njedźela Invocavit.

Mat. 4, 1—12.

Nasche sczenje nam wo tšojim spytowanju powjeda, s kotrymž bu Knjes Jesuž wot čžerta spytowaný. Šchtož žebi spytować s kóždym spytowanjom wot Jesuža žada, je tak spodzjwne, kaž džiwna wožoba Knjesowa žama. Tehodla žo žda, so njemóhli my žwoje spytowanja se spytowanjemi Knjesowymy pšhirunacž. Ale najwažnišche pšchi kóždym tnych tšjóch spytowanjow Knjesownych je to žamžne, wo cžož žo jedna pšchi pruhowanjach a spytowanjach, kotrež tež my wobstacž mamy. Kaž spytować Jesuža najprjódžy namolwi, so by žamemu žebi pomhał a žwojemu hlódej wotpomhał, tak žmy pšches žyłe žiwjenje spytowani, pšchede wšchitkim to žwoje pštacž; a tak husto padamy a padaju najwžazy ludži we tutym spytowanju, so žamo to jako powšchitkowna šažada pšlacži: kóždny je žamemu žebi najbližichi. S tym žo nam do žwědomnja praji, so je wšchitka žebicžiwosć žrěch.

S tempłoweho wjercha by žo Jesuž po druhim spytowanju pšched wšchitlich woczomaj dele pšchecžicž dnyrbjač; tak tež my što a tšžaz křóčž spytowani budžemy, s tym, šchtož žmy a samóžemy a wobžedžimy, žo pšched ludžimi potašowacž; tu dnyrbimy pššnacž, so je wšchitka hordosć žrěch. Škónčnje spytować Jesužkej wšchitke kraleštwa žwěta a žich křažnosć pšchilubi, hdnž pšched nim dele padnje; tak hluboko we wutrobje štareho cžłowjeka lašomnosć a žadosć že křažženju leži. Tak žo nam w našchym sczenju žebicžiwosć, hordosć, lašomnosć a žadosć že křažženju jako ške žadanja cžlo-

wješteje natury pšched woczki staja, s kotrychž našche špotowanja nastawaju, a bėdženje pšchecžiwu nim husto jara cžezke je.

Nam žo pak tež w našchym sczenju połaže, tak tutemu bėdženju k dobnyžu dopomhamy. Jesuž wjedžesche, so je žwjatny duch jeho do pušczyny wjedł, so by wot čžerta spytowaný był. Tež my žo teho dopomnicž mamy, so je Bóh Knjes naš k temu do semšteho žiwjenja stajil, so bychmy žo bėdžili a dobyli. Bóh nam w našchym bėdženju blisko je, a to niz jenož jako žwjatny žwědk, ale tež jako hnadny pomoznik. Wón nam pšchede wšchitkim se žwojim žłowom pomha. To je tež brón, kotruž Jesuž tu nałožuje; tšji křóčž wotmolwi: pižane steji! Šchtož w žwjatym pižmje steji, to je jako Boža wola šjewjene. Jesuž žo na žwojeho njebjeskeho Wótža wolu powoła, s kotrež je jeho wola pšchesjene. Tak žo tež kóžde spytowanje, kotrež žo k nam pšchibližuje, šažubi, hdnž niz hačle s nej woczłowamy a s nej hraškamy, ale hdnž žo hndom praškamy: šchto chze mój Bóh a Wótčez wote mnje? Kaž ša mojim Knjesom a Šbóžnikom křodžu? a hdnž na tuto praškjenje wotmolwjenje žebi njewumudrujemy, ale wjele bóle s toho bjerimy, hdnž je namakacž: s Božeho žłowa. Tohodla s dobrým prawom wušnawamy: twoje žłowo je mojemu nohow žwěza a žwětko na mojim pucžu; tohodla žměmy a dnyrbimy prožnyč: wodž mje w žwojej prawdži a wučž mje; pšchetož ty žy tón Bóh, kotryž mi pomha; wšchědnje woczakuju na tebe.

Hdnž bėšche Jesuž spytowarja šahnał, tehdy jandželjo pšchitupichu a žlužachu jemu. Šchtož je wotpołajač, na njebóžkim pucžu dozpečž, to žo jemu nětk doštanje pšches jandželow, tutnych žlužobnych duchow Božich. Njeh kóždny kšchecžijan pšchecžerpi ške jako dobry wojak Žesom Křyštta; jemu

šupuja kšješćizianow wulke, šwjate prawa a pšchikšuš-
nošće!

A hišćeže něščto dyrbjalo šo wjele bóle a šwěrnjšo
šawacž! A kóždy jenotliwy dyrbjak pšchi tym přeni bycz a
wšchě šjednocženštwu, kaž šwójba, towarštwu š nim šobu:
Póštny cžadž šažo šwjecžicž jako „šwjaty póšt“, a to njedželški
džen a wšchědnny džen, a to domach a šwonkach doma, a to we
šwojim domje a w Božim domje!

Póštny cžadž šažo tu. Tuž njewužiwajmy jón njewužit-
nje! Budžmy hódni toho mjena, kotrež hišćeže mamy, teho
mjena: kšješćizian, t. r. Kšryštušowny.

My mamy nimo toho našpomnjeneho hišćeže pšchicži-
now wjele, šo to bychmy činili. Šjawnje a šprawnje wušna
loni pšchěd šjawnošću minister Strešemann, šo tež wón a šo
š nim wšchitžny šašupjerjo wšchnošćow a štata trjebaja wul-
žny nušnje cžadž, šo bychu w nim šami se šobu byli. To pšacž
ša kóždeho.

A nimamy my ša ničžo pokutu čžinicž. „Šwjaty póšt“
je tola tež pošutny cžadž. Njeje jich došč w ludu, kotšž šu cžadž
do póštneho cžadža, kotšž šu n. pšch. póštnižny njepraweho čži-
nili, brojo možny cžěla a ducha, brojo cžadža a šamóženje, kotšž
šu nětkle w tutym cžadžu, kotremuž rělaža cžadž nušny, wuštu-
powali a šo pokazowali pšchi hočžinach a šwjecženjach š pš-
cháštwom a š druhim. Kelto trada nušu w kraju! Kelto jich
praji, šo nušu trada! A kelto jich kěžbuje na naš, pruhuj, šo
hacž mamy šcho abo niz, mjes nimi tež šwonkowne, ludny,
wošebje te, kotrež hišćeže maja tu móž, nam našche cžěže
podwojicž.

Póštny cžadž! Šaj my mamy tych pšchicžinow došč, jón
šwjecžicž jako „šwjaty póšt!“ Tuž, hdnž Bóh tón Kšjes jón
nam dawa, čžinmy to, a to čžinjo, nješabudžmy tež w póšt-
nych nutroščach hromadže š wošadu wopominacž Ješuža
Kšryštuža wulku lubošć a šwjaty wopor, a nješabudžmy we
póštnym cžadžu hieč š spowjedži a š šwjatomu wotkasanju, ko-
trež nam tola pšchědewšchěm přěduje cžěpjenje a šmjercž Je-
šuža Kšryštuža.

Sšerbški kšješćiziano, šerbška kšješćizianka, šcho mohł
tebi póštny cžadž drugeho bycz hacž „šwjaty póšt?“ Pětr
Mlynš špěwa:

Martra Boža, fak by cže mohł šabycz,
Šchož cže horzo lubuje!
Jeho wutroba šej žada nabycz
Wjazy džaka ša tebe.
Wona je to wošchewjenje dušchi,
Wot njeje rad šašlyšchitej wušchi,
Kóždy džen ji rjenšche je
Twoje šnamjo lubošne.

Šluchoněmy.

W Šašskej byndli jich na 2400 šluchoněmych, w Němškej
něhdže 50 000. To šu naštróžaje licžby, kotrež wołaju š dž-
šlowanju a š pomhanju. W Šipšku a Drježdžanach šej šchuli
ša šluchoněmych; tam šu jich něhdže 500 šluchoněmych. Drježdž-
žanš šchula šwjecžesche w oktobru šwój 100.štny jubilej,
Šipščanš ša w meji hižo šwój 150. Žwitow ma dom ša šluch-
oněmych, kotryž bu 1913 dotwarženy; w nim pšchěbnywa 41
šluchoněmych. Mjes tutymi je 13 šluchoněmych šlepnych!!
Tuton dom twarjesche šarač Gocht-Zwitowški, kotryž wot
lěta 1888 šem jako dušchepaštny a wučer šluchoněmych škut-
kuje a tak lěšča šwój 40lětny jubilej tutoho cžěžteho a špo-
možneho džěla šwjecžesche; pšchi tym jemu wošebje tež šluch-
oněmi hnujazy džak wopolašachu. To cži wutrobu šlubošo

hnuje, widžecž, šo šamo tež šlepi šluchoněmi šwišš se šwětom
a šašup do jeho žiwjenja namakaju a fak šo jim tole šmožni.
Woni šami a to škutkowanje ša nich nušuje naš, šo šmy Bohu
tomu Kšjesej nutryne džakowni a šo pomhamy tutym wbo-
him, šo do žyła šupimy šobu do džěla našcheho šnutsłowneho
mišžionštwu.

Šyrkej a štat.

Šyrkej a štat, to bě w pošlednich tydženjach najwažni-
šche praščenje w Romje a w Štalškej, ale niz jenož tam. Do-
šelž šo tu wo romško-katolšku šyrkej a šamža jednašche, ša-
šerachu šo š tutym praščenjom katolškojo žyšče šemje. Šamž,
kotryž měješche šo ša jateho italškeho štata, dyrbjesche šažo
šwoju šwobodu doščacž. Šdobom měješche šo mjes nim a ital-
škim štatom šokordat a pjenježne wučžinjenje ščžinicž. To je
jara wjele na došo, to je to, wo cžož šej šo watican, t. r.
šamž, a italški štat 59 lěš podarmo prošowakoj. Tak došho
traješche tuto „šaštwo“ šamža. A nětko je šo wšcho tole pod-
pižako a wobkrucžiko. Njedželu 10. februara 1929 šo to šta
a to budže džěš, kotryž šebi niz jenož watican, ale tež Muššo-
lini še šlotymi pišmilami šapižataj a to š dobrym prawom,
došelž štaj wobaj š tym doštyč čžinikoj. Ša žyła romško-
katolšku šyrkej je tole wučžinjenje wulžny wažne. Tohodla bjes
džiwa, šo šo wšchudžom špolojenje a radošč žewi, niz jenož
w Štalškej, kotraž je na nim dwójžny wobdžělena. 11. februara
šadžewa dešččžowanje wošebitym wuhotowanjam w šjawn-
šći. Ša to běchu paš ša 12. februar wot šašchistow wšchelake
wulke šwjatocžnoščje a hošdowanja poštajene. — Š lětom
1870 bě šamž šwój štat šhubik a tež po jeho mēnjenju šwoju
šwobodu. Šako Šranžowška, kotraž bě jeho štat šchitaka,
1870 podleža, wuži Šarribaldi a š nim Štalška tutu škladnošč
a šmozowa šo Roma a šyrkwinskeho štata a wuwola šjedno-
čženy italški štat a ša jeho šlowne měšto Rom. To bě něščto,
šchož je hišćeže bóle šrošumliwe š cžadžow pošlednjeje wulšje
wójny, po kotrežž šu štaty a ludny tajkeho došč wobkrucžake.
Š wučžinjenjom 10. februara 1929 wěšo tola wšcho šažo po-
wroščžene njeje. Šamž doštanje jenož wěšty wokrejš wołoko
Pětrowskeje šyrkwje a šamžownych hrodow ša „štat“, š kotrymž
wón bywa šažo šwětny knježer, kotryž bě hacž do lěta 1870.
Wšchelake š bliška

Póštny pošutny džěš je pšchězo hišćeže wěž wojowanja
a roštory, niz jeno mjes štatom a šyrkwju, ně, pšches to tež
we wšchelakim druhim, fak mjes šchulu a šyrkwju. Še tola
tuta šrijeda po šwětnym štatnym šakonju wšchědnny šchulški
džěš. Tola my w našchich wošadach woštawamy pšchi štarym
dobrym počžinku a šwjecžimny pošutnu šrijedu jako šwjaty
džěš Bohu a šwojej dušchi a fak šebi a šwojemu žyštemu ži-
wjenju š lěpšchemu a š žohnowanju. Našch žyly cžadž a polo-
ženje němškeho štata paš je tajke, šo by mohł a dyrbjak žyly
lud šwjecžicž wulki pošutny džěš. Njemóžejja tola jeho pšch-
čžiwnižny tež š tym šnapšchecžiwjenjom pšchicž, šo tuton džěš
džělo a šašlužbu kašny. Do milionow pošupowaza licžba
tych, kiž džělo nimaja, a tych, kiž jenož něšotre dny ša tydžěš
džělaža, praji, šo tole njepšacž. Še njedobre wobštejnoščje
w ludu a kraju paš praji, šo je to nušne a trěbne, runje wo-
šrijedž tuteho cžadža a tajkich wobštejnoščžow mēčž džěš, kotryž
nam fak rjež wošrijedž džěla a tydženja do pučža štupi a kaže
mēr a dawa škladnošč, rošpominačž a wopominačž wšchitko,
pšchěpnyowacž a pruhowacž a polěpšchowacž, a to šebje ša-
meho najprjedny. — Našcha šaška šrajna šyrkej je ša tekšny poš-
kutneho dnja poštajika ščěšhowaze šłowa Šiblije: ša dopo-
nišchi tekšš 5. Mošš. 6, 4—9, ša popošdnišchi 1. Jan. 2, 1—3,

ja prěnje słowo i Božeho woštara 5. Mojs. 7, 9—11 a ja druhe Luf. 13, 6—9. Tuž chzemy wšchitny tutón džen i tutymi słowami Božeho pišma hódnje šwjeczić.

Palenje czělow bě něšto, sa czož bě šo, kaž šo šda, powójniski lud šahoril. Liczba spalenyh postupowasche, ale hižo tuto postupowanje šame potašowasche, so wšcho šahorjenje sa njo njeje tak wulke, kaž šo to šdasche a kaž to wudawachu. Wot lěta 1921 bě w Barlinje pšchibnywanje liczby po procentach tute: 1921: 6 procentow, potom 3,2; 1; 0,6; a škóncz-nje jenož hišcže 0,4 procentow. W lěcže 1927 bu w Barlinje spalenyh 28,16 procentow wšchěh czělow, w lěcže 1928 pať jenož 27,5 procentow; to mějesche hišcže lěto 1926 něšto wjacn hacž lěto 1928. Tute liczby potašuja so je šnajmjenšcha w Barlinje tuta wěž šwój najwjšchšchi šhodžeit hižo dozpiła. A njech šo tež i lékařšeho stejnišcžca to a tamne ša palenje wobkrućuje, wono woštanje ša powšchitkowne człowjeske, ša czělo a dušchu tola to tamne to prawe, mjenujzn, so czěla šwojich šemrětnh do šemje šhowamy. A to je tež po šchesczijanšku. A dokelž to po šchesczijanšku, runje tohodla a niz štrowotnyh pšchiczinow dla, je drje jich najwjazy w našim ludu ša palenje czělow wuštopowalo. —

Sowjetrušowšca je pšhecziwo nabožinje, ale niz jeno pšhecziwo šchesczijanškej, ale dorašnje pšhecziwo wšchej nabožinje. Tohodla je nětk tež pšhecziwo Mohammedanškim a Židam šakrocžika. Pšhecziwo šchesczijanškim zyrkwjam šo hižo pšhezo jeje dželo měrjeche. Mohamedanšku wěru běchu hacž šem na pokoj woštajili, haj w někotryh krajinach bě jeje nabožina šamo w škulach dowolena. W januaru je pať Ůberbeidschanska šowjetwšchnošcž nimo wšchelalich šchesczijanškich zyrkwjow tež něhdže 70 mohamedanškich a 5 židowškich škulow wšaka a kommunistiskim šjednocženštwam ša jich pohrjebn pšhepošaka abo do wobndlenjow pšchetwarila. Šlowna šowjetška wšchnošcž njeje na tutnyh poštajenjach ničjo pšheměnika. To rěka: radikalnje wuštopowacž niz jeno pšhecziwo šchesczijanškej nabožinje, ale dozyla pšhecziwo nabožinje. A to šako rěka: pšhecziwo Bohu wojowacž. Š tym pať je tež hižo wuczinjene, šhto na šonzu budže i dobyčerjom. Šdnž je to hižo šornošcž, bjes Boha chzycž něšto wukonjecž a wuczinicž, je to ta najwjetšcha, chzycž pšhecziwo Bohu wojowacž. A to je we wulkim, kaž w Rušowškej, a w małym, kaž n. pšch. we wošobinškim, jenať.

Wšchelake i bliska a i daloka.

— **Wulka šyma** trašchi człowjekow a wšchitko štworjenje. Š měštnami, kaž na pšch. w Barlinje, nejšku wot lěta 1788 wjazn tajkeje czěškanžn měli. To naž wšchěh nuczi, špominacž na wšchěh, kotliž pšchi tajlej šymje nusu czěrpja, na człowjekow, na škót, na rostliny. A to nochzemy škomdžicž a nochzemy tež šabncž, džeczi a mlodžinu wuczicž; najšepje šo to štanje i dobrym pšchikladom. A i tajkim pšchikladom budžemy tam, hdžež šobuczłowjekowo czěrpja, njech šu to šhudži abo štari abo šhori. A tajlich nadeńdžěš wšchudžom, wošebje tež šhornyh; je tola pšchi wšchej frutej a tež rjanej, štrowej šymje wšchelaka šhorošcž jara rošchěrjena. A škót! Kať wón czěрпи a trada. Še wšchěh škónczin pšchikhadžeja powěšče. Ale niz jenož džiwí škót, ně, tež na domjazn ma šo šedžbowacž, na wšchón: w šurjenžach, hošbjenžach, a na pša niz mjenje. A rostliny wonkach a nutkach wužadaja našchu šedžbliwosčž a našche šwěrne wobštaranje.

— **Džen 5. meje 1929** budže ša Šakšku wošebity džen. Budže to „Džen ewangelškich Šakšow“ w Mišchnju, kotrež lětko 1000lětny jubilej šwojeho wobšacžca šwjeczi. 49 wulkich

ewangelškich towaštwow a šwjakšow je šo šjednocžiko, tutón džen wuhotowacž a šarjadowacž. Wone namoťwjeja ewangelške wobndleštwow Šakškeje, šo na tym wobdželicž. Wšchitkim ewangelškim mužškim a žonškim placži to namoťwienie: „Šhromadžče šo 5. meje i ewangelštemu dnjej Šakšow we Mišchnju!“ — Šyle wěšče je šebi hižo šon abo tamny pšhemžlowať, kať a hdn lětko do 1000lětneho Mišchna pojědže. Tuto namoťwienie jemu polóži džen poštajicž.

Š Nošacžiz. Štomihí bě njedžela, šotraž šchesczijanške wošadny wošasche šobu do džěla ša mlodžinu. Ša našchu žonšku mlodžinu mějesche wona hišcže wošebiteje waznosče. Sekretarka šwjaska ewangelškeje žonškeje mlodžiny, knježna Eichlercz i Drježdžan, bě duzy pšches Lubijski wotrieš tež ke nam pšchishla. Popošdnju šhromadži šo wulka šyła mlodnyh holzow na šarje, hacž runje bě wonkach czěšlanza, a pilnje šo džělasche. Džělasche, to šrosumi prawje. Pod šlowom: „Našch šeleny šchiz“ rospominachmy šhromadže, šhto ma tuto našche šnamjo: „šeleny šchiz“ na šebi, šhto mamy my czinicž, liž nošmy tutón šchiz, i czomu pomha nam tutón šchiz, kotryž je tola wošnam Šhryštušoweho šchiza, kotryž ma pať tež hišcže w druhim šmyšle Šerusalem ša měštno šwojeho poštada. Pšhed něhdže 900 lětami wušwoši šebi w cžachu šchizěrjom němški rycer, kotryž bu i Šerusalemškim šralom, tajki podobny šchiz, kaž našch šeleny je, ša šnamjo šwojeho šralowškeho hamta. To šu šhutne a wulke a rjane nadawki a pšchikšchnošcže, kotrež nam napoťoža tutón šchiz, wón pať je tež šako šnamjo dobywanja ša wšchěh, liž šwěru pod nim wojuja, a tuž tež šnamjo teje radošče a toho wješelenja, kotrež człowjeka wošchewja a šylni; šnamjo to je, i kotrymž w žiwjenju, tež w tajkim cžěžkim a štrachapošnym kať to nětkle je, wobšejšich jako wěrnny prawny, šprawny człowjek, dokelž i nim a pod nim wěrnny šchesczijan šy. Š tajkim rospominanjom, do kotrehož šo rjane špěwy šapleczechu, šandže popošdnjo šhwatajzn, a rad šo mlodžina wjecžor šnowa šhromadži, šo by šhromadu špěwaka, wšchelake naprašchowanja rospominať a tež i dobreje hry wupruhowaka. Wona špšna, šo po žylej Šakškej, Němškej, Šeuropje, haj šo po žylm šwěcže dže mózne, šylnne hibanje pšches mlodžinu, šotraž šo pocžina bóle a bóle do žyška šstupacž, špšnawajo, šo šebi to šon cžach, šajliž je, žada. Štupa šo tola wšcho do žyška, tež do žyška pšhecziwo zyrkwi a šchesczijanštwu, a tež pšhecziwo mlodžinje, šotraž hišcže šchesczijanška, šo by wšcho dobyťo po šakadže, šo šměje šon pšchichod, kotryž šměje mlodžinu, wšcho jene, hacž w wošadže abo w ludu. Tuž je tež žadanje cžacha ša wšchě wošadny, šo šo mlodžina wědomnje do žyška šestupa a šjednocži a šo šo wošadna mlodžina šako šjednocži i mlodžinu žyšeho luda do žyška a to ša teho jeneho, kotryž nětk šako šběha šwoju šchiznu šhorhoj a woľa: Šój ša mnu! tu šchiznu šhorhoj, kotrež šchiz ma to šeblo: W tutym šnamjenju dobudžěš! Rychtať špěwa w Žionškich škločach:

Šhtož wojowať ša Šejuša
Byčž na tym šwěcže chze,
Šon podaj šo do šědženja,
Kať powoľany je!
Pod šchiznej šhorhoju
Šso štupče šhromadu!
Wšchať trubny jeho šakšincžca,
Šso njeboj rubanja!

Šištowanje. W. w Š. ša poľutny džen (Rem.) R. w W. ša Štuli.

Šamolwity redaktor: šarať Wergacž w Nošacžizach.